

Test

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDYALAYA,
HADOLTI.
 Tq. Ahmedpur Dist. Latur
 Internal Exam 2021-22

Class: B.A.I Semester: I Test: I Subject: Philosophy Time: Hours . Marks :- 10
 Name of the Paper: Ethics Paper No. I

प्र. १. वा चार्वाकाच्या निनिषिस्त्रीय सुखावादा स्पष्ट करा,
 किंवा

मि-त्वडानाच्या शाखा स्पष्ट करा.

दिवाळीसमवेत

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDYALAYA,
HADOLTI.
 Tq. Ahmedpur Dist. Latur
 Internal Exam 2021-22

Class: B.A.I Semester: I Test: ..... Subject: Philosophy Time: Hours . Marks :- 10
 Name of the Paper: Ethics Paper No. I

शाखावादाविषयीचे निष्काम कर्मयोग सांगता
 किंवा

संयमिता संकल्पना स्पष्ट करा

10

कमश्रीणी तुळशीराम पवार वरिष्ठ महाविद्यालय
हडाळती

नाव : सादनाडे सुंदर महमण
विषय : तत्वज्ञान

B. A. F. Y [Sem I]

पेपर क्र I पेपरचे नाव : निनिष्ठास्त

प्रामा
→

तत्वज्ञानाचा शाखा स्पष्ट करा
तत्वज्ञानाचा हा एक असा आपण असा विषय
आहे. कारण मानवी जीवनातील प्रत्येक अनुभव
जायचे विषयातील सर्व प्रकारची महत्त्वाची
विचार व चिंतन करणाऱ्या कार्य तत्वज्ञान
करते. तत्वज्ञानाची ही आपण आवश्यक
आणि तत्वज्ञानाचा पाच प्रमुख शाखा
मानल्या जातात.

1)

ज्ञानशास्त्र - तत्वज्ञानाची ही सर्वात महत्त्वाची
शाखा मानली जाते. याने प्रामुख्याने ज्ञान-
विषयाचे प्रश्न उपस्थित करून ज्ञानात मानवी
मानात ज्ञानाचे निमित्त कशा होते, किंवा
कोणत्याही विषयाचे ज्ञान आपल्या मनात कसे
प्रवेश करते. हा ज्ञानशास्त्राचा प्रमुख
प्रश्न आहे.

the dictionary of philosophy नुसार ज्ञान
शास्त्र ही तत्वज्ञानाची सर्वात शाखा आहे.
हा ज्ञानाची उत्पत्ती स्वरूप पद्धती
नसलेल्या याचे प्रामाण्य याचा शोध होऊन
या आधारेनुसार ज्ञानाची उत्पत्ती कशा होते
ज्ञानाचा विकास काय होतो ?

ज्ञानाची प्रक्रिया नेमकी कधी असते?
 ज्ञानाचे स्वरूप कसे आहे. ज्ञानाची साधने
 कोणती प्रकार इशे म्हणजे काय?
 ज्ञानात म्हणजे काय. क्षेत्र आणि ज्ञानात म्हणजे
 याचा संबंध कोणती?
 ज्ञान अर्थ की अर्थ हे उरवा-याचे
 कुसे? अशा स्वरूपात प्रश्नांचा या शाखेत
 विचार केला जातो. अर्थात वर उपस्थित केलेले
 सर्व प्रश्न विवादास्पद आहे कारण याचे
 उत्तर विविध प्रकारे दिले गेले आहे असते.
 तरी सर्व विचार प्रवाह ज्ञानशास्त्रात तत्त्वज्ञान
 म्हत्व पूर्व शाखा मानतात अर्थात म्हत्वाचे
 म्हणजे कोणतेही तत्त्वज्ञान ज्ञानविषयक कोणती
 क्षमिका स्वीकारते. यापुढून त्याचा जगाकडे
 पाहण्याचा दृष्टीकोन उरवता येतात.

2) नितिशास्त्र — हे तत्त्वज्ञानाची कुसरी म्हत्वाची
 शाखा आहे ज्यास आचरणाचे शास्त्र असते
 म्हणतात. प्रत्येक विवेकशील व्यक्ती नैतिकतेवर
 विश्वास ठेवते. शुभ - अशुभ, योग्य - अयोग्य
 असचे अनुचित चांगले - वाईट पाप - पुण्य
 यावर प्रत्येक विवेकशील व्यक्तीचा विश्वास
 असते अशा गोष्टींचा नैतिकता म्हटले जाते.
 ज्याचे प्राशंसित ज्ञान व्यक्तित्व सामाजिक रूढी
 सामाजिक नियमांच्या साध्यमानून होते.
 सुकृतीना व्यक्ती अशा गोष्टींना कोणत्याही
 नैतिकते किंवा नैतिक चिकित्से विश्वास स्वीकार
 परंतु नितिशास्त्रात अशा गोष्टींचे वैधिक
 स्वीकारण केले जाते. आचरण म्हणजे काय?
 किंवा आचरण कसे होऊ शकते. हा प्रश्न
 मानशास्त्राचा आहे तर आचरण कसे असते.
 हा प्रश्न नितिशास्त्राचा आहे. चांगले किंवा
 वाईट आचरण कायते? मानवी आचरणाची
 अंतिम श्रेय कोणते?

ने हयेय साध्य करणाचा मार्ग कोणता, अशा प्रश्नांचा विचार निमित्तास्त्यात केला जातो. मानवी आचरण किंवा मूल्यमापन कसे जात असल्याने यास मूल्यशास्त्र किंवा असेही म्हणतात. या विभागात हे पाहणे की निमित्तास्त्यात व्यक्ति नैतिक बनवत नाही. तर केवळ नैतिकतेचा मार्ग दाखवते.

3) सत्ताशास्त्र ही तत्त्वज्ञानाची निखरी महत्वाची शाखा आहे. सत्ताशास्त्रामा इंग्रजीमध्ये Metaphysics हा प्रातिशब्द Metaphysics हा शब्द Metu आणि physics या दोन शब्दांपासून तयार झाला आहे. Metu म्हणजे पत्तीकडे व physics म्हणजे विश्व यामुळे सत्ताशास्त्राचा शब्द असे पत्तीकडे असणाऱ्या प्रश्नांच्या अभ्यास होत नसेल. Metu physics याचा अर्थ जे विज्ञान तत्वाची शाखे होण्याचा प्रयत्न केला जातो. जगाची आंतराणु तत्वे आहेत म्हणूनच असे म्हटले जाते कि जिथे विज्ञान संपते तिथे तत्त्वज्ञानाची सुरुवात होते. विश्वाच्या बुडावा असणारे अतीस तत्व कोणता, इतक्या सान्नातीय प्रमुख प्रश्न आहे असे. अगदी प्राचीन काळापासून सांननाती नाते आज तोच सत्ताशास्त्राचा प्रमुख प्रश्न आहे. आतीस तत्व एक आहे की चेतन्यसय आहे हे दोन उरसूरे महत्वाचे प्रश्न होत या प्रश्नांनाही विविध उत्तरे दिली गेली. आतीस तत्व एकच आहे असे सांनगारे एकतत्वाचा तर आतीस तत्व आणि तत्व जर सांनगारे बहुतत्त्ववादी हेतू आतीस तत्व जर सांनगारी नसूवादी किंवा ध्मानिकवादी तर आतीस तत्व चेतन्य सांनगारी आत्मवादी समजला जाताने.

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDYALAYA,
HADOLTI.

Tq. Ahmedpur Dist. Latur

Internal Exam 2021-2022

Class: B.A. III semester: V Test: ..... Subject: Philosophy Time: ..... Hours . Marks :-

Name of the Paper History of Indian Philosophy I Paper No. 111

प्र १ का चावकान्वा निनिशास्त्रीय खुबवाद सांगा?
किंवा

भारतीय तत्त्वज्ञानाची वैशिष्ट्ये सांगा

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDYALAYA,
HADOLTI.

Tq. Ahmedpur Dist. Latur

Internal Exam 2021-2022

Class: B.A. III semester: V Test: ..... Subject: Philosophy Time: ..... Hours . Marks :-

Name of the Paper History of Indian Philosophy Paper No. 111

प्र १ का जैदानी सांगितलेली चार भार्यसत्ये सांगा
किंवा

जैन दर्शनातील रत्नत्रयाचा सिद्धांत सांगा?

नाव मीरगीर द्विपदा गंगाधर

शाळेचे नाव :- कर्मयोगी लक्ष्मीराम पवार महाविद्यालय हिवळती

विषय :- तत्त्वज्ञान

→ चार्वाकांच्या नितिशास्त्रीय सुखवाद सांगणारे

→ भारतीय दर्शनातील जैन, बौद्ध दर्शनाप्रमाणे चार्वाक हे नास्तीक दर्शन म्हणून ओळखले जाते. चार्वाकांनी केवळ ईश्वरच नाकारला नाही तर धर्म, मोक्ष, पाप, पुण्य, आत्मा, पुनर्जन्म, वेद, स्वर्ग, नरक या सर्वां संकल्पना नाकारल्या आहेत.

→ म्हणून भारतीय दर्शनात चार्वाक दर्शनाला वेदबोध दर्शन म्हणून ओळखले जाते. चार्वाक हा शब्द चार श्लोक या दोन शब्दांपासून तयार झाल्या असून त्याचा अर्थ चाहणोड होणारा असा होतो. तसेच हा शब्द चर श्लोक या दोन शब्दांपासून तयार झाल्या असून व्यापारिष्याच्या गोष्टी करणारा असा होतो. चार्वाक हा शब्द पूर्व या शब्दापासून बनला आहे. पूर्व म्हणजे खातो किंवा खावणे असा होतो. त्याची व्याख्या पिण्यावर वर दिलेला आहे म्हणून त्याला चार्वाक असे म्हणतात. चार्वाक दर्शनाचा लोकयत असे ही नाव आहे. त्यातील लोक म्हणजे इहलोक व आर्यत म्हणजे आधारीत इहलोकवर आधारित असलेले मत असा अर्थ केला. चार्वाक दर्शनाचा बाह्यस्वल्प दर्शन असेही म्हणतात. बृहस्पतीच्या नावावरून चार्वाक दर्शनाला हे नाव प्राप्त झाले. चार्वाकांच्या नितिशास्त्रीय मताचा सुखवाद असे म्हणतात कारण नैतिक कृतीच्या सुखकारक परिणामांचा पृथक् विचार चार्वाकांनी केला. चार्वाकांच्या मते आपल्या आयुष्य पत्येक व्यक्तीने अधिकधिक सुख मिळवावे. सुख हेच मानवी जीवनाचे ध्येय आहे. चार्वाक असे प्रतिपादन करतात कि शाळ्या मानसाने जोपर्यंत आयुष्य आहे तोपर्यंत नास्तीत जस्त दुख प्राप्त केल्या जाणार्याचा प्राप्ती होणारे सुख हे दुःख मिश्रीत असे म्हणून सुखाचा त्याग करणे भुर्खेपणा आहे. ज्या प्रमाणे आपण लढाईतील खडे पाडल्या करून घाल घ्यातो त्या प्रमाणेच जीवनातील दुःख

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2023-2024

Class: B.A.I Semester I Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1/2 Hours Mark: 10
Name of the Paper: Ethics (नितिशास्त्र) Paper No: I

प्र १ का शुभ संकल्पना स्पष्ट करा ?

बुण 10

किंवा

नितिशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा ?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2023-2024

Class: B.A.I Semester I Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1/2 Hours Mark: 10
Name of the Paper: General psychology (सामान्य मनसशास्त्र) Paper No: II

प्र १ का मानसशास्त्राचा उपयोग सांगा ?

बुण 10

किंवा

प्रेरणेचे स्वरूप सांगा ?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2023-2024

Class: B.A. II Semester III Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1/2 Hours Mark: 10
Name of the Paper: Inductive Logic Paper No: V

प्रश्ना विवमनात्मक श्रुति विवमनात्मक अनुमानात्मक
प्रश्न स्पष्ट करा ?
किंवा
नैकशास्त्राचा उपयोग साधा ?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2023-2024

Class: B.A. II Semester III Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1/2 Hours Mark: 10
Name of the Paper: Greek philosophy Paper No: VI

प्रश्ना प्राश्चात्य तत्त्वज्ञानाची वैशिष्ट्ये साधा ? 10 गुण
किंवा
सोक्रेटिसच्या तत्त्वज्ञानात्मक पद्धतीची चर्चा करा

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2023-2024

Class: B.A. III Semester III Unit Test I Subject philasopy
Time: 1 Hour
Name of the Paper: Yoga and Human life Mark: 10
Paper No: I

प्रश्नात योगाची संकल्पना सांगा?
किंवा

योगान्वय मतेच विशद करा?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2023-2024

Class: B.A. III Semester V Unit Test I Subject philasopy
Time: 1 Hour
Name of the Paper: Ethics and Application Mark: 10
Paper No: III

प्रश्नात निमिशारज्ञानचे स्वरूप सांगा?
किंवा

पश्चिमी मातृत्वावर टिप लिहा?

Karmyogi Tulshiram Pawar, Mahavidyalaya Hadolti. Tq. Ahmadpur, Dist. Latur

Department OF Examination

Internal Examination 2023/2024

ATTENDANCE SHEET

CLASS:- B.P.F.Y..... Subject :- Philosophy..... Semi II..... Test I.....

Name of the Paper: APPLIED ETHICS III & Social Psychology Date :- / / 20

Roll no	Name of the Student	Sign	Roll no	Name of the Student	Sign
	Shengulge Swati	Swati		मंजिने विश्वासा पिळका विद्या	
	Bhoge Nagin	Nagin		मान रुजाता रुमेल	Swati
	बेनाडे गणेश यशय	गणेश		ताटे सविता विद्या	Swati
	Shankar Padiksha Pirovi	Padiksha		गोन्टे पूजा संजय	Pooja
	शारामे देवकी पुरणीका	Nishu			
	गोजेवाड शरद देवतन	शरद			
	कुर्वे चंद्रमणि वि.	Pray			
	दासरे नितिका गणेश	Nikita			
	शिवे सविता राज	Swati			
	बाधारे शांडेनाथ धनाजी	Swibatti			
	बाधारे अशोक मारदीक	अशोक			
	बाधारे रोहन मारदीक	Rohan			

Name of the Invi :- Dr. Temkale S. G.

Sign with Date :- 25/03/2024

Head
Dept. of Examination

Principal

08
10

नाव :- गोन्डे पुजा संजय
पत्र :- B.A.F.Y
विषय :- तंत्रज्ञान - I

प्र. 1) गर्भपाताची समस्या :- ही प्रामुख्याने दोन विषयांशी निगडित असलेली दिसून येते. एक म्हणजे भौतिक जीवना सिद्धांताची मुल्ये आणि दुसरे म्हणजे व्यक्तीगत स्वातंत्र्याचा सिद्धांत पाहिल्या विषयात जन्मासाला आलेल्या गर्भाच्या जीवना मूल्युचा प्रश्न निर्माण होतो तर दुसऱ्या विषयात गर्भवती स्त्रीच्या जीवना मूल्युचा प्रश्न निर्माण होतो व्यक्तीगत स्वातंत्र्याच्या सिद्धांतामध्ये गर्भवस्थेतील जीवना जीवना मूल्युचा विचार असतो परंतु त्याहीपेक्षा गर्भवती स्त्रीच्या आपल्या शरिरावर अथवा जीवनावर अधिकार आहे किंवा नाही हा प्रश्न अधिक महत्त्वाचा आहे. दुसरी समस्या अर्शा की मानवी जीवनाची सुरुवात कधी पासून होते आणि गर्भाच्या कोठल्या अवस्थे पासून नैतिक मुल्यांचे प्रश्न उपरि येत केले पाहिले या विषया आजही एकमत दिसून येत नाही तिसरी महत्त्वाची समस्या अर्शा की जन्मान आलेल्या व्यक्ती प्रमाणे गर्भसि जगल्याचा संपूर्ण अधिकार आहे की नाही हा प्रश्नही विवादास्पद राहिला आहे.

2) गर्भपाताचे समर्थन :- गर्भपाताचे समर्थन करणाऱ्या विचारवंतांच्या मते गर्भवती स्त्रीच्या इच्छेनुसार

Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Hadolti.
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI.
Tq. Ahmedpur, Dist- Latur.

INTERNAL EXAM: 2024-2025 DATE: 10.02.2025

Class: ...B.A.F.Y.....Semester...II.....UnitTest.....I...Subject...PHILOSOPHY.....

Time...09:30 TO 10:30

MARK: 10

Name of Paper...APPLIED ETHICS.....Paper No.....III.....

प्रश्न 1 ला उपयोजित नीतिशास्त्राचे स्वरूप सांगा?

किंवा

शिक्षण व्यवसायातील नैतिकतेचे महत्त्व सांगा?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Hadolti.
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI.
Tq. Ahmedpur, Dist- Latur.

INTERNAL EXAM: 2024-2025 DATE: 10.02.2025

Class: ...B.A.F.Y.....Semester...II.....UnitTest.....I...Subject...PHILOSOPHY.....

Time...10:30 TO 11:30

MARK: 10

Name of Paper...INTRODUCTION TO PHILOSOPHY.....Paper No.....IV.....

प्रश्न 1 ला अन्वय उपपत्तीवर टीप लिहा.

किंवा

तत्त्वज्ञानाच्या शाखा सांगा.

Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Hadolti.
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI.
Tq. Ahmedpur, Dist- Latur.

INTERNAL EXAM: 2024-2025 DATE: 10.02.2025

Class...B.A.S.Y.....Semester...IV.....UnitTest.....I...Subject...PHILOSOPHY.....

Time...10:30 TO 11:30

MARK: 10

Name of Paper...RESEARCH METHODOLOGY.....Paper No.....VII...

प्रश्न 1 ला

वर्गीकरण म्हणजे काय? त्याचा अर्थ सांगा.

किंवा

सिध्दांत कल्पनेचे स्वरूप सांगा.

Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Hadolti.
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI.
Tq. Ahmedpur, Dist- Latur.

INTERNAL EXAM: 2024-2025 DATE: 10.02.2025

Class...B.A.S.Y.....Semester...IV.....UnitTest.....I...Subject...PHILOSOPHY.....

Time...11:30 TO 12:30

MARK: 10

Name of Paper...MODERN WESTERN PHILOSOPHY.....Paper No.....VIII...

प्रश्न 1 ला

आधुनिक पाश्चात्य तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप सांगा.

किंवा

स्पिनोज्ञा यांचे गुण संबंधी विचार सांगा.

Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Hadolti.
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI.
Tq. Ahmedpur, Dist- Latur.

INTERNAL EXAM: 2024-2025 DATE: 10.02.2025

Class: B.A.T.Y.....Semester VI.....Unit Test.....I.....Subject PHILOSOPHY.....

Time 11:30 TO 12:30.

MARK: 10

Name of Paper SYMBOLIC LOGIC.....Paper No XI...

प्रश्न 1 ला

स्थानांतराचे नियम स्पष्ट करा.

किंवा

अवैध युक्तिवादाची अवैधतेची सिध्दता सांगा.

Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Hadolti.
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI.
Tq. Ahmedpur, Dist- Latur.

INTERNAL EXAM: 2024-2025 DATE: 10.02.2025

Class: B.A.T.Y.....Semester VI.....Unit Test.....I.....Subject PHILOSOPHY.....

Time 12:30 TO 01:30.

MARK: 10

Name of Paper HISTORY OF INDIAN PHILOSOPHY.....Paper No XII...

प्रश्न 1 ला

आरंभवादावर टीप लिहा.

किंवा

सत्कार्यवादावर टीप लिहा.

कर्मयोगी तुळशिराम पट्टार महाविद्यालय हडोळती

ता. अहमदनगर जि. लातूर

प्रथम / द्वितीय वर्ष परीक्षा २० २०

08
10

वि. माव : गायकवाड अधिष्ठान कोरटूर

वर्ग B.A.P.P (E) इ.क.

दि.

विषय नव्यज्ञान सं.क्र. T

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी

चावीकाया नैतिक सुखवाद

चावीकाया नैतिक सुखवाद स्पष्ट करा.

सुखाच्या अनुभवांनेच ज्याकाय्याचा प्राचरणाचे

मुख्यमूपन केले पाहिजे असे प्रतिपादन

करणारी विचार करणी कधीजो

नीनिष्ठा स्वीय सुखवाद होय प्रत्येकाने

स्वतःचा सुखाक प्राधान्य दिले

पाहिजे असे प्रत्येकाने स्वतःचाही

जास्तीची सुखसंवेदन केले पाहिजे

असे स्वायत्त सुखवाद प्रतिपादन

करता चावीकाया सुखवाद जवळ

पास आहे सनाचा पुरस्कार करता

माधुनिक काळातील या सनाचे

पुरस्कर्त करणुन होय असेही स्पिनोझा

स्निजसिक हे सांगता येतील

चावीकाया हे एक प्राचीन

माननीय दर्शन असुन या दर्शनास

लोकसने दर्शन म्हणुने ही साठवुंक

जातु ही विचार परंपरा वेदासनकेय

प्राचीन आहे या दर्शनाचा आद्य

प्रवर्तक बहस्पती मानला जातो

स म्हणुन या दर्शनास शाडस्यथ

दर्शन असे ही नाव आहे

वाहस्पत्यसुत्र हा याचा ग्रंथ आहे

आधुनिक मतेक हाण सुखाने
 जगाव्याच्या मर्यादा केल्या पाहिजे
 या देहाची राकडा राखू शाळा
 को संश्लेष संश्लेष स्वर्ग नरक
 पुनर्जन्म असो काहीही नसत नव्हतुन
 जोयथे हे जीवन लाभलेले आहे
 ती पार्थिव्य आपल्याला आधुनिक
 मतेक हाण सुखाने जगाव्या पाहिजे

3) सुखाची वृद्धी करणे :-
 सुखाची वृद्धी
 करणे हेच आपले परम कर्तव्य
 आहे अशी भूमिका घेऊन मीच
 ईश्वर आहे मीच वलाच्य आहे
 मीच उपभाग घेणारा आहे व
 मीच सुखी आहे अशी अशी धारणा
 बाळगुन मतेक व्याक्रीने जास्तीत जास्त
 सुख मिळवण्याचा प्रयत्न करावा असे
 चावळारस वाटत.

4) चावळी विचारसरणी :-
 चावळीचा हा
 विचार इतर दर्शनाना रुजला नाही
 त्यामुळे या विचारसरणी टिका केली आहे
 समाज आपोआप सुखी होऊन अशी
 भावना चावळीच्या मुख्यादपाठी भाग
 दिसुन येते. व्यापार तोळरी अशा
 समानभाव्य भागाने पैसा मिळवुन
 जास्तीत जास्त सुखाचा उपभाग
 घेण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे असे
 म्हणले आहे
 त्यामुळे विरोधकांनी चावळी
 वर केलेले टिका योग्य वाटत नाही.

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2025-2026

Class: B.A.II Semester III Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1/2 Hour Mark: 10
Name of the Paper: Inductive Logic Paper No: V

प्रश्न नकारात्मकी उपयुक्तता स्पष्ट करा 10 गुण
किंवा
अनुमानाचे प्रकार सांगा?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2025-2026

Class: B.A.II Semester III Unit Test I Subject philosophy
Time: 1/2 Hour Mark: 10
Name of the Paper: Greek Philosophy Paper No: VI

प्रश्न पश्चात्य संतत्त्वसनाची वैशिष्ट्ये सांगा ? 10 गुण
किंवा
सोफोक्लीसची संतत्त्वसनात्मक पद्धती सांगा?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2025-2026

Class: B.A.III Semester V Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1 Hour Mark: 10
Name of the Paper: Symbolic Logic Paper No: IX

प्रश्न नकारात्मक स्वल्प सौगा ?

10 गुण

किंवा

विद्यमानचे प्रकार सौगा ?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur

INTERNAL EXAM: 2025-2026
Class: B.A.III Semester V Unit Test I Subject Philosophy
Time: 1 Hour Mark: 10
Name of the Paper: History of Indian Philosophy Paper No: X

प्रश्न भारतीय तत्त्वज्ञानाची वैशिष्ट्ये सौगा

10 गुण

किंवा

चाविकाचा देहत्ववाद सौगा ?

नाव :- शेख सानिया शाकीर

वर्ग :- B.A.T.Y

तर्कशास्त्राचे स्वरूप :-

तर्कशास्त्राचे वरिष्ठ तर्कशास्त्राच्या व्याख्येवरून
 तर्कशास्त्राचे खालील स्वरूप
 करता येईल :-

तर्कशास्त्र हे शास्त्र आहे :-

जानाची पद्धतशीर मांडणी शास्त्र म्हणजे
 ज्ञानशाखा अनेक आहेत त्या ज्ञान -
 शाखेतील नियमांची तत्वाची पद्धतशीर
 सुसंगत मांडणी म्हणजे ती
 शास्त्रे होय.

उदा :- भौतिकशास्त्र मानसशास्त्र
 तर्कशास्त्र नितिशास्त्र इत्यादी.

वरिष्ठ सर्व वैशिष्ट्ये तर्क-
 शास्त्रात लागू पडतात म्हणून
 तर्कशास्त्र हे शास्त्र आहे.
 कारण त्यात केवळ ज्ञानासाठी ज्ञान
 अशी मांडणी असते म्हणून
 हे तात्वीक आहे. तर्कशास्त्रातील सर्व -
 युक्तीवादाची मांडणी ही एका
 विशिष्ट आकारात केलेली असते.
 म्हणजे ते सुसंगत असतात

शुण

तसेच याच कोणत्याही विशिष्ट गोष्टीचे किंवा युक्तीवादाचा विचार केलेला असतो. त्यात फक्त 'ज्ञानासाठी ज्ञान' हाच विचार असतो म्हणजेच सर्व विशिष्ट युक्तीवाद असणाऱ्या सामान्य तात्त्विक आकाराचा विचार असतो म्हणून ते सामान्य आहे. याच अभिप्रायाचे कोटिलीय अर्थशास्त्रात तर्क विवेक प्रदिप'त सर्व विद्यमान म्हणून गौरविले.

२) तर्कशास्त्र हे आदर्शवादी शास्त्र आहे :-

(काय आहे) असा विचार What it is करण्याठेवजी
(कसे असावे) What ought to be असा विचार

केलेला असतो त्यास आदर्शवादी शास्त्र असे म्हणतात. परिणत विशिष्ट तर्कशास्त्रात पहायला

मिळतात. तर्कशास्त्र युक्तीवाद म्हणजे काय? असा विचार करायला ठेवजी युक्तीवाद. कसे असवित. असा आदर्शवादी विचार केलेला असतो. या युक्तीवादाचा एक

विशिष्ट आकार (Form) हे एक म्हणून तर्कशास्त्र आहे. आदर्शवादी शास्त्र आहे.

3) तर्कशास्त्री हे व्यवहारी शास्त्र नाही :-

कुही विचारवंतांच्या मते तर्कशास्त्र हे व्यवहारी शास्त्र आहे. कारण प्रत्येक व्यक्ती आपले दैनंदिन जीवन जगत असताना बरेचदा युक्तीवाद करत असतो परंतु तर्कशास्त्रात मात्र हे युक्तीवाद कुसे असावेत याचा विचार केला जातो. म्हणून तो व्यवहारी शास्त्र म्हणणे आत्मव्याधीघातक ठरते. म्हणून तर्कशास्त्र हे व्यवहारी शास्त्र नाही. कारण त्यास ज्ञानासाठी ज्ञान अशी प्रवृत्ती असते तेथे व्यवहारिकतेला स्थान नसते. म्हणून तर्कशास्त्र हे शास्त्र मानणे तर ते निमन ज्ञाने तेव्हा कोणत्याही प्रकारची व्यवहारिकता पक्षिने नव्हती.

3) तर्कशास्त्राचे महत्त्व :-

व्यक्ति जीवन जगत असताना त्याला अनेक समस्यांना त्सासोर जावे लागते. शेतक्यास त्सासोर पिकाची नासडी करणाऱ्या किड्याची समस्या असते किंवा विद्याथ्यास त्सासोर परिश्रम इतकी होण्याची समस्या असते किंवा शास्त्रज्ञानास त्सासोर कुर्कुरोगाचे कारण शोधण्याची समस्या असते द्या सर्व समस्या

सत्यता केषु पद्धती :-

(Truth Table Method) :-

दिलेला कोणताही विधानकार हा सर्वत असत्य किंवा नैमित्तिकतया सत्य आहे. हे सिद्ध करण्याच्या च्या प्रमुख अशा निर्णय पद्धती ओढत त्या प्रमुख पद्धती पैकी सत्यता केषु हि एक प्रमुख अशी निर्णय पद्धती आहे.

दिलेल्या विधानकार हा सर्वत सत्य किंवा असत्य किंवा नैमित्तिकतया सत्य आहे हे सिद्ध करत असताना सुरुवातीला दिलेल्या विधानकाराचे सत्यता केषु तयार करावे लागते. हे केषु तयार करत असताना कोही नियमांचा अवलंब करावा लागतो. ते खानिलप्रमाणे होत ① दिलेल्या विधानकारातील चलायि संख्या जेवढी आहे तेवढी स्वतंत्र स्तंभ तयार करावा लागतो. म्हणजे प्रत्येक चलासाठी एक स्वतंत्र स्तंभ आखावा लागतो.

② समजा दिलेल्या विधानकारात एखाद्या चलाचा निषेध नकार असल्यास निषेधाने देत स्वतंत्र चलाचा स्तंभ व निषेध देवून त्या निषेचित चलासाठी एक स्वतंत्र स्तंभ घ्यावा.

③ मूळ विधानकारातील घटक विधानकाराच्या संख्या मज्हात घेवून प्रत्येक घटक विधानकारासाठी एक स्वतंत्र

भुण

- स्तंभ तयार करावा.
- (4) समजा दिलेल्या मूळ विधानाकरातील घटक विधानाकरांना निषेध नकार असल्यास त्या निषेधित घटक विधानाकरांना स्वतंत्र स्तंभ तयार करावा.
- (5) दिलेल्या मूळ विधानाकरांना एक स्वतंत्र स्तंभ तयार करावा.
- (6) समजा दिलेल्या मूळ विधानाकरांना निषेधन ($\sim$) हे चिन्ह नावने असले तर शेवटच्या स्तंभथासाठी तयार करावा.
- (7) विधानाकरात एकच चम अनेकदा असल्यास त्यासाठी एकच स्तंभ तयार करावा.

उदा :- $[(P \supset Q) \cdot P] \supset \sim Q$
 $[P \supset Q] \sim Q \mid (P \supset Q) \mid [(P \supset Q) \cdot P]$
 $[(P \supset Q) \cdot P] \supset \sim Q$

* यानाची मुख्य निश्चित कशी करावी?

दिलेल्या विधानाकरातील चमवि लक्षात घेऊन त्यानुसार सत्यता मुख्य निश्चित करता येते.

उदा:- समजा विधानाकरात (P) हे एकच चम आहे तर त्याचा सत्यता मूल्याच्या 2 च शक्य आहेत एक सत्य (T) व दुसरे असत्य (F) समजा विधानाकरात (P.Q) हे दोन चम असतील तर त्याच्या सत्यता मूल्याच्या 4 च शक्यता आहेत म्हणजे दोनवेळेस (T) व दोन वेळेस असत्य (F) $(2 \times 2 = 4)$ समजा विधानाकरात (P.Q) हे तीन चम असतील तर त्याच्या सत्यता मूल्याच्या 8 च शक्यता आहेत चार वेळेस सत्य (T) व चार वेळेस असत्य (F) $(2 \times 2 \times 2 = 8)$

समजा विधानाकुरात (P, Q, R) हे तीन चले विसव्यास त्याची सत्यता मुख्य होते. म्हणजे प्रत्येक चलाचा स्वतंत्र स्तंभानंतर पहिल्या चलाचा स्वतंत्र स्तंभात (P) चार वेळेस सत्य (T) व चार वेळेस असत्य (F) मिहावे तर दुसऱ्या चलाच्या स्तंभात (Q) दोन वेळेस सत्य (T) तर दोन वेळेस असत्य (F) असे निहित जावे शेवटच्या स्तंभात (R) एक वेळेस असत्य (F) असे निहित जावे.

वाः	P	Q	R
(1)	T	T	T
(2)	T	T	F
(3)	T	F	T
(4)	T	F	F
(5)	F	T	T
(6)	F	T	F
(7)	F	F	T
(8)	F	F	F

विधानाकाराची मुख्य निश्चित कशी करावी ?

① सख्या तसेच त्यातिल मूलभूत ताकिकि संयोज-
-क्या अर्ही लक्षात त्या त्या संयोजकाच्या व्या-
-च्या नुसार घटक विधानाकाराची मुख्य निश्चित करावी ?

- (P=Q) ≡ TTT
- (P=Q) ≡ TFF
- (P∨Q) ≡ FFF
- (P≡Q) ≡ TTT/FTF

② विधानाकारमध्ये निषेधित चक्र असतील तर त्याची मुख्य निश्चित चलाच्या मुख्य निश्चितानंतर लागानाग करावे. निषेध आहे तेव्हा प्रथम

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2025-2026

Class: B.A. III Semester V Unit Test II Subject Philosophy
Time: 1/2 Hour Mark: 10
Name of the Paper: Symbolic Logic Paper No: IX

प्रश्न १) सत्यता कोटक पद्धती सांगा? 10 गुण
किंवा

अनुमानाचे नियम सांगा?

Kisan Shikshan Prasarak Mandal Hadolti
KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDHYALAYA, HADOLTI
Tq. Ahmedpur Dist. Latur
INTERNAL EXAM: 2025-2026

Class: B.A. III Semester V Unit Test II Subject Philosophy
Time: 1/2 Hour Mark: 10
Name of the Paper: In History of Indian Philosophy Paper No: X

प्रश्न १) जैन दर्शनातील रत्नत्रय स्पष्ट करा? 10 गुण
किंवा

बौद्धांची निर्वाण संकल्पना सांगा?

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

Winter Examination 2025

Course Code:- 1101

Class	:- B.A.F.Y.	Semester:- I
Name of Subject	:- SEC (Philosophy)	Time:- 2.00 hrs.
Paper Name &No	:- Practical Ethics - I (SEC)	Max. Mark:- 30

Important instruction

- 1) Question No. 1 will be Compulsory.
- 2) Student are required to solve a total of 03 question
- 3) Student need to solve any two of the remaining 4 Five questions (Q. 02 to 05)

आवश्यक सूचना

- 1) पहिल्या प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- 2) विद्यार्थ्यांनी एकूण 03 प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे
- 3) उरलेल्या (4) चार प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे. (प्र. 02 ते 05)

Q 1 Write Short Notes : थोडक्यात उत्तरे लिहा 10

- a) उपयोजित नीतीशास्त्राचे महत्त्व
- b) प्राणी हक्क संकल्पना
- c) नैतिकता व स्त्रीवाद
- d) सायबर स्पेस

- प्रश्न 2) उपयोजित नीतीशास्त्रातील समस्या स्पष्ट करा. 10
- प्रश्न 3) विविध पर्यावरणीय समस्या व चर्चा करा. 10
- प्रश्न 4) कामकाजाच्या ठिकाणी स्त्री च्या समस्या स्पष्ट करा. 10
- प्रश्न 5) माध्यमाच्या नैतिकतेवर चर्चा करा. 10

*****

